



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 2483

SPRAWOZDANIE

KOMISJI KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO I ŚRODKÓW PRZEKAZU

**o poselskim projekcie uchwały w sprawie
upamiętnienia 100. rocznicy urodzin Tadeusza
Konwickiego (druk nr 2275)**

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu skierował – po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu – w dniu 25 lutego 2026 r. powyższy projekt uchwały do Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu do pierwszego czytania.

Komisja Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu uchwały na posiedzeniu w dniu 30 kwietnia 2026 r.

wnosi:

W y s o k i S e j m podjąć raczy załączony projekt uchwały.

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2026 r.

Sprawozdawca

Przewodniczący Komisji

(-) Krzysztof Mieszkowski

(-) Piotr Adamowicz

U C H W A Ł A
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie upamiętnienia Tadeusza Konwickiego w 100. rocznicę urodzin

„Wszystko, co napisał o swoich stronach, wyznaczało jego rangę literacką. Był pierwszym kierownikiem literackim zespołu filmowego «Kadr» i odegrał wielką rolę w rozwoju polskiego kina. [...] Tadeusz nicował swoje książki przez całe lata i w pejzażu polskiego kina ma swoje poczesne miejsce” – pisał o Tadeuszu Konwickim Kazimierz Kutz w „Klapsach i ścinkach. Moim alfabcie filmowym i nie tylko”.

Urodzony 22 czerwca 1926 roku w Nowej Wilejce na Wileńszczyźnie prozaik, scenarzysta i reżyser filmowy dorastał w przestrzeni wielokulturowych Kresów, które na zawsze stały się dla niego mityczną Arkadią utraconą. Tadeusz Konwicki – niepokorny, pełen ironii i melancholii – z czasem stał się jednym z najważniejszych twórców niezgody. Przez całe życie pozostawał pisarzem osobnym, wiernym własnym doświadczeniom, pamięci i moralnemu niepokojowi. Jego twórczość stanowi jedno z najważniejszych duchowych świadectw kultury polskiej w XX wieku.

Literacki dorobek Tadeusza Konwickiego tworzą dzieła fundamentalne dla powojennej kultury polskiej, m.in.: „Z obłąkanego miasta”, „Kronika wypadków miłosnych, Wniebowstąpienie”, „Nic albo nic”, „Kalendarz i klepsydra” czy „Mała apokalipsa”. Choć bardzo często posługiwał się narracją pierwszoosobową, zaznaczał, że jego powieści nie są autobiograficzne. Przemysław Czapliński w książce poświęconej twórczości Tadeusza Konwickiego określił go mianem kontynuatora prozatorskiej tradycji Stanisława Ignacego Witkiewicza – ponieważ demaskował mechanizmy zniewolenia, upominając się o podmiotowość jednostki uwikłanej w przemoc ideologiczną.

Od połowy lat 50. Tadeusz Konwicki poświęcał się także twórczości filmowej, formując tzw. polską szkołę filmową. W kinie autorskim Konwickiego, podobnie jak w jego prozie, pojawia się bohater, któremu trudno odnaleźć się w zastanej rzeczywistości – nieustannie ucieka: od wojennej przeszłości, od wyrzutów sumienia, od własnych niespełnień. Nadał kinu powojennemu wymiar metafizyczny i egzystencjalny, co ukazał w filmach: „Ostatni dzień lata”, „Salto”, „Jak daleko stąd, jak blisko”, „Dolina Issy”, „Lawa”.

Tadeusz Konwicky od 1956 roku mieszkał w Warszawie przy ul. Wojciecha Górskiego 1. Niemal codziennie można było go spotkać przy legendarnym stoliku w kawiarni Czytelnik – będącym przestrzenią wolnej, nieskrępowanej myśli – który skupiał wokół siebie wybitne postacie życia literackiego i artystycznego, m.in. Wilhelma Macha, Leopolda Tyrmanda, Stanisława Dygata, Irenę Szymańską, Gustawa Holoubka, Andrzeja Łapickiego i Janusza Morgensterna. W 2005 roku otrzymał Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Zmarł 7 stycznia 2015 roku w Warszawie. Został pochowany na Powązkach Wojskowych.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o wyjątkowym znaczeniu dokonań Tadeusza Konwickiego dla literatury i kultury polskiej, oddaje hołd temu wybitnemu twórcy w 100. rocznicę jego urodzin.